

**Monitor naleving
en handhaving
Brzo-bedrijven
2015**

10 mei 2016

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusies	3
1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Besluit risico zware ongevallen, Brzo'99 en Brzo 2015	4
1.3 Reikwijdte en beperkingen monitor	4
1.4 Regionale gegevens	5
1.5 Werkwijze bij deze monitor	5
1.6 Leeswijzer	5
2. Algemene gegevens en inspecties	6
2.1 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches	6
2.2 Aantal geïnspecteerde bedrijven	8
2.3 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder	9
2.4 Inspectieonderwerpen	10
3. Naleving van het Brzo'99 en Brzo 2015	11
3.1 Overtredingen	11
3.2 Overtredingen per VBS-element	12
3.3 Ernst van de overtredingen	13
3.4 Categorie 1 overtredingen	14
4. Handhaving door de toezichthouders	15
4.1 Inleiding	15
4.2 Handhavend toezichthouder	16
4.3 Overtredingen in relatie tot de bedrijvigheid	16
4.4 Hersteltermijnen	17
4.5 Status van de overtredingen op 1 maart 2016 en vervolgacties door het bevoegd gezag	18
Bijlage 1: Begrippen en afkortingen	20
Bijlage 2: Brzo 2015 en Rrzo	23
Bijlage 3: BRZO+ en landelijke afspraken	24
Bijlage 4: Beoordeling VBS-elementen en andere thema's	25

Samenvatting en conclusies

Jaarlijks worden de resultaten van toezicht en handhaving bij bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) gerapporteerd in de zogeheten "Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven". Deze monitor bevat de resultaten van de inspecties bij Brzo-bedrijven. De inspecties zijn uitgevoerd door de Brzo-toezichthouders die samenwerken in het BRZO+. In deze monitor is voor het eerst een uitsplitsing van de toezichtresultaten gemaakt naar regio, toezichthouder en branche.

Het aantal Brzo-bedrijven in Nederland is de afgelopen jaren langzaam gedaald van 416 in 2011 tot 387 in 2015. Er zijn 244 hogedrempelinrichtingen en 143 lagedrempelinrichtingen. De meeste Brzo-bedrijven (138 van de 387) zijn gevestigd in de Brzo-regio Zuid-Holland/Zeeeland. In 2015 werd bij 96% van de bedrijven een BRZO inspectie uitgevoerd.

De verantwoordelijkheid voor het naleven van de wet- en regelgeving ligt primair bij de bedrijven. Door toezicht wordt nagegaan in welke mate bedrijven de regels naleven. Er zijn in 2015 bijna evenveel Brzo-bedrijven geïnspecteerd als in 2014 en 2013. Naast de aangekondigde Brzo-inspecties vinden steeds meer inspecties onaangekondigd plaats. De BRZO omgevingsdiensten hebben bij 98% van de bedrijven deelgenomen aan inspecties, de ISZW bij 64% en de Veiligheidsregio's 91%

In totaal zijn 615 overtredingen geregistreerd bij 215 bedrijven. Dit betreft een totaal van overtredingen van uiteenlopende aard en ernst:

- 10 overtredingen Categorie 1: onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval
- 188 overtredingen Categorie 2: verhoogde dreiging van een zwaar ongeval, maar niet onmiddellijk
- 417 overtredingen Categorie 3: zeer geringe dreiging van een zwaar ongeval

De overtredingen in categorie 1 lagen voor het merendeel op het domein arbeidsomstandigheden en zijn bij zeven bedrijven aangetroffen. Hierbij is door de inspecteurs direct actie ondernomen waardoor de gevaarlijke situatie en de overtreding direct werd opgeheven. Voorbeelden van categorie 1 overtredingen zijn niet goed functionerende apparatuur zoals een afsluiter, of een sprinklerinstallatie een ander voorbeeld is het werken met apparatuur die niet explosieveilig is in een explosieve atmosfeer. Bij overtredingen handhaven de inspectiediensten conform de landelijke handhavingstrategie Brzo en gaan zij na of de overtredingen tijdig ongedaan zijn gemaakt.

Bij 39% van de geïnspecteerde bedrijven is in 2015 geen overtreding geconstateerd. In 2014 was dat bij 47% van de geïnspecteerde bedrijven. Bij 38% van de bedrijven zijn in 2015 uitsluitend overtredingen in de lichtste categorie 3 (zeer geringe dreiging) vastgesteld. Het aantal bedrijven met veel overtredingen (meer dan 10 overtredingen) was 2% in 2015. Dit is lager dan in de jaren daarvoor (5% in 2014 en 6% in 2013).

Tijdens de inspecties wordt onder andere gecontroleerd op het veiligheidsbeheerssysteem (VBS). In 2015 zijn de meeste overtredingen geconstateerd op het onderdeel van het VBS over de beheersing van de uitvoering. Dat wil zeggen: de vaststelling en de toepassing van procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid van de bedrijfsvoering, met inbegrip van het onderhoud van de installaties en de tijdelijke onderbrekingen.

Het aantal overtredingen is relatief het hoogst bij de branche "bulkchemie", gevolgd door de sectoren "fijnchemie" en "handel en distributie". Het aantal overtredingen per regio verschilt. Op de peildatum van 1 maart 2016 was 45% van de in 2015 geconstateerde overtredingen opgeheven. Van de overige geconstateerde overtredingen was in de meeste gevallen op 1 maart 2016 de hersteltermijn nog niet verstreken of moest beoordeling door de toezichthouder nog plaatsvinden. Opgelegde hersteltermijnen zijn afhankelijk van onder andere de ernst van de overtreding en de tijd die redelijkerwijs nodig is voor de herstelmaatregelen. Op overtredingen wordt uiteindelijk gehandhaafd totdat deze ongedaan zijn gemaakt.

Hoofdstuk 1

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het samenwerkingsprogramma BRZO+ rapporteert met deze “Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven” jaarlijks over de naleving en de handhaving bij de Brzo-bedrijven. BRZO+ regelt onder andere de uniforme en integrale aanpak van vergunningverlening toezicht en handhaving (zogenoemde VTH-taken) op het gebied van interne en externe veiligheid, met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij de Brzo-bedrijven. BRZO+ is een samenwerkingsprogramma van de Inspectie SZW, de Brzo-omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, de waterbeheerders, ILT en het OM.

1.2 Besluit risico zware ongevallen, Brzo'99 en Brzo 2015

Bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen en/of deze stoffen in opslag hebben vielen tot 8 juli 2015 onder de werking van het Brzo'99. Sinds 8 juli 2015 geldt voor deze bedrijven het Brzo 2015. Het Brzo 2015 is de implementatie van de herziene Europese Seveso III-richtlijn (2012/18/EU), gericht op het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Meer informatie over Brzo 2015 is te vinden in bijlage 2.

De inspecties die de basis vormen voor de gegevens van deze monitor zijn tot 8 juli 2015 gedaan op grond van het Brzo'99 en vanaf 8 juli 2015 op grond van het Brzo 2015. In het rapport zijn de gegevens over heel 2015 weergegeven. De vereiste gegevens waarover moet worden gerapporteerd staan opgenomen zowel in het Brzo'99 als in het Brzo 2015 en zijn vergelijkbaar. In deze monitor wordt daarom gesproken over het Brzo.

Op grond van het Brzo houden het Wabo-bevoegd gezag, de Inspectie SZW en de Veiligheidsregio's toezicht op de naleving van het Besluit. De uitvoering van Wabo-taken voor het Brzo gebeurt door de Brzo-omgevingsdiensten. De Brzo-toezichthouders werken samen in BRZO+. Het Openbaar Ministerie is ook onderdeel van het BRZO+ om te zorgen voor een goede afstemming tussen de bestuursrechtelijke en de strafrechtelijke handhaving. Meer informatie over BRZO+ is te vinden in bijlage 3 en op de website¹.

Sinds 1 januari 2016 is alleen de provincie Wabo-bevoegd gezag voor de Brzo-bedrijven. Voor die tijd was of de gemeente of de provincie Wabo-bevoegd gezag. Voor zeven Brzo-mijnbouwrichtingen is en blijft het ministerie van Economische Zaken het bevoegd gezag en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) de toezichthouder.

Sinds 2014 worden begrijpelijke samenvattingen van de inspecties op de website¹ van BRZO+ gepubliceerd. Op dit moment zijn dat meer dan 300 samenvattingen. Afgelopen jaar is de bedrijven de mogelijkheid geboden om op de BRZO+ website een bedrijvenlink op te nemen bij de bedrijfsnaam. Door deze link kan een geïnteresseerde op de website van het bedrijf nalezen wat de acties zijn die het bedrijf onderneemt naar aanleiding van de samenvatting. Er is tot april 2016 één bedrijf dat gebruik heeft gemaakt van deze optie.

1.3 Reikwijdte en beperkingen monitor

De monitor van BRZO+ richt zich op de Brzo-bedrijven die in het jaar 2015 op naleving van het Brzo'99/Rrzo 1999 (tot 8 juli 2015) en het Brzo 2015 (vanaf 8 juli 2015) zijn geïnspecteerd. Sommige bedrijven zijn meerdere malen geïnspecteerd als eerdere bevindingen en overtredingen daar aanleiding toe gaven of als dit vanwege de risico's bij het bedrijf of een thematische aanpak gepland was.

Tijdens een Brzo-inspectie, wordt een bedrijf op specifieke onderdelen doorgelicht. Alle geconstateerde overtredingen bij deze inspecties worden in het inspectierapport opgenomen. De

¹ www.brzoplus.nl

inspectierapporten geven de situatie weer op het moment van de inspectie en op die onderdelen die op dat moment geïnspecteerd zijn. Het betreft dus een steekproef. De hieruit volgende resultaten geven een beeld van de veiligheidsbeheersing van een bedrijf op dat moment.

De scope van deze monitor is exclusief zeven Brzo-bedrijven die onder toezicht van SodM staan en waarvoor het ministerie van Economische Zaken het bevoegd gezag is. Over deze bedrijven rapporteert SodM in haar jaarverslag. Buiten de scope van deze rapportage vallen ook de inspecties die de Brzo-toezichthouders uitvoeren vanuit andere wetgevingsverplichtingen zoals de Wabo-inspecties (milieu-inspecties) die het Wabo bevoegd gezag bij Brzo-bedrijven uitvoert.

1.4 Regionale gegevens

In deze monitor zijn voor het eerst gegevens per Brzo-regio weergegeven. De Brzo-regio's komen overeen met het werkgebied van de zes Brzo-omgevingsdiensten en de zes samenwerkingsverbanden van de Veiligheidsregio's.

1.5 Werkwijze bij deze monitor

Deze rapportage is gebaseerd op gegevens zoals die in de Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte (GIR) zijn geregistreerd. Aan de hand van de inspectiegegevens zoals deze op 1 maart 2016 beschikbaar waren in de GIR zijn de overtredingen en de hierop ingezette handhaving in kaart gebracht. Per overtreding is in de GIR nagegaan of deze door de uitvoerende overheden op 1 maart 2016 was opgeheven of niet. Voor de totstandkoming van dit rapport is geen hoor en wederhoor bij de bedrijven uitgevoerd.

Het is het vierde jaar dat de naleving en handhaving op landelijke schaal in beeld wordt gebracht. De resultaten van 2015 zijn waar mogelijk naast de resultaten uit de monitor van 2014 en 2013 gezet. In het rapport is dit zichtbaar gemaakt door de tabellen met gegevens uit 2014 en 2013 een grijze arcering te geven. De monitor voorziet niet in een trendanalyse. Hiervoor zijn over een langere en vergelijkbare periode gegevens nodig, waarmee statistisch betrouwbare trends kunnen worden geanalyseerd. Het is het derde jaar dat deze monitor als bijlage in de "Staat van de Veiligheid" wordt opgenomen. De monitor is opgesteld door het Bureau BRZO+² in samenwerking met de BRZO+ werkgroep monitoring en onder verantwoordelijkheid van BRZO+.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de algemene gegevens over het aantal en soort Brzo-bedrijven en de gegevens over het aantal inspecties en de inspectie-onderwerpen. Hoofdstuk 3 gaat over de naleving van Brzo'99 en Brzo 2015 door de bedrijven. Hoofdstuk 4 beschrijft de handhaving van het Brzo door de Brzo-toezichthouders. De begrippen en afkortingen zijn te vinden in bijlage 1 bij deze monitor.

² Bureau BRZO+ coördineert en ondersteunt de samenwerking in BRZO+, Bureau BRZO+ is ondergebracht bij InfoMil, directie Leefomgeving, Rijkswaterstaat.

Hoofdstuk 2

2. Algemene gegevens en inspecties

2.1 Geografische verdeling van de Brzo-bedrijven en verdeling over de branches

Brzo-bedrijven zijn die bedrijven die onder de werkingssfeer van het Brzo vallen. In tabel 1 is het totaal aantal actieve Brzo-bedrijven in 2015 weergegeven³, met een verdeling naar de aard van de bedrijvigheid⁴ en een verdeling naar de Brzo-regio's. Het aantal actieve Brzo-bedrijven in 2015 is 387⁵.

In tabel 1 is te zien dat de meeste Brzo-bedrijven in de regio Zuid-Holland/Zeeland zijn gevestigd. Bedrijven die vallen in de sectoren "bulkchemie" en "handel en distributie" komen in deze regio het meeste voor.

Tabel 1: Aantal actieve Brzo-bedrijven in 2015 gepeild op 1 maart 2016 met indeling naar bedrijvigheid en regio.

	Aantal bedrijven	01 Bulkchemie	02 Petrochemie	03 Rubber en Kunststof	04 Fijnchemie	05 Energie	07 Afval	08 Handel en distributie	09 Overslag en transport	11 Metaal	Overig ⁶
Noord-Brabant	63	15	1	3	4	-	3	11	9	4	13
Limburg	40	13	2	7	1	1	2	-	6	1	7
Zuid-Holland/Zeeland	138	39	6	4	5	2	3	60	10	1	8
Gelderland/Overijssel	50	10	3	-	2	4	1	3	14	1	12
Groningen/Drenthe/ Friesland	43	12	1	1	2	6	1	1	15	1	3
Noord-Holland/ Utrecht/Flevoland	53	2	2	-	4	2	2	10	15	5	11
Totaal	387	91	15	15	18	15	12	85	69	13	54

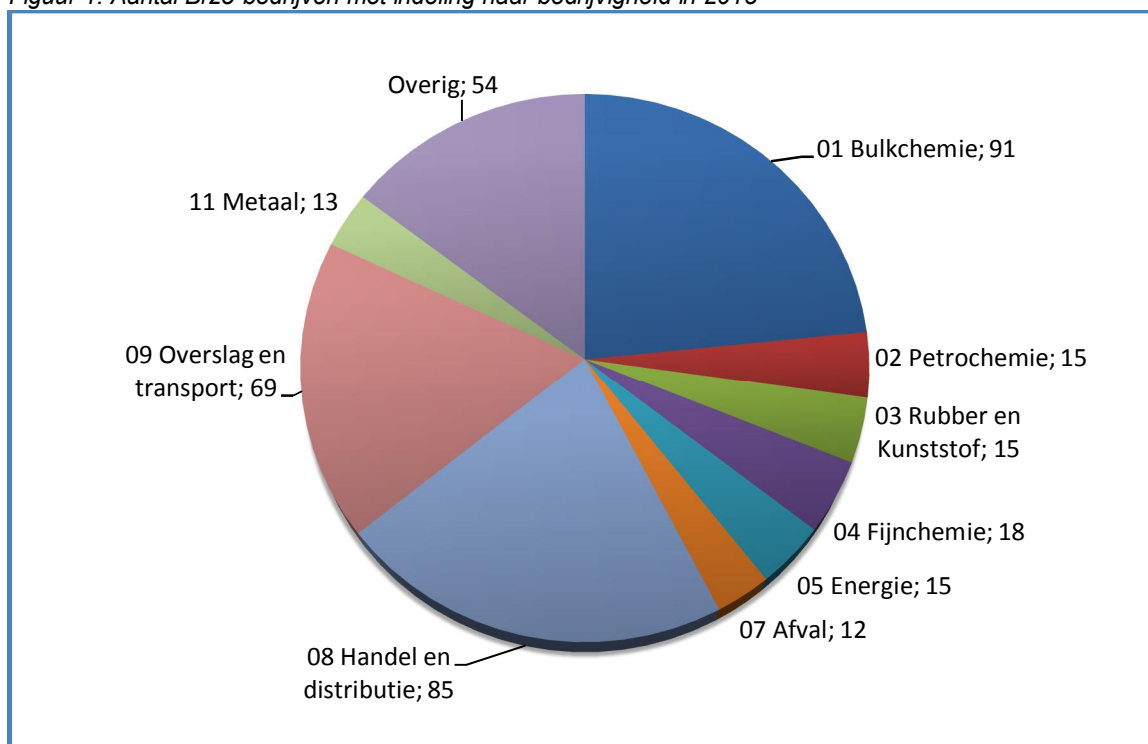
³ Dit zijn alle in de GIR geregistreerde Brzo-bedrijven die tot 8 juli 2015 onder Brzo'99 vielen en na 8 juli 2015 onder het Brzo 2015, ook eventuele nieuwe Brzo-bedrijven vanwege Brzo 2015 staan hier bij. Het betreft niet alleen de productie- of opslaglocaties.

⁴ De indeling naar de aard van de bedrijvigheid is gebaseerd op de zogenaamde MARS-codering van het Europese systeem voor het melden van grote incidenten (eMARS)

⁵ Dit is exclusief zeven Brzo-bedrijven die onder toezicht staan van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

⁶ Onder overig staan onder andere de volgende bedrijfstakken: 10 Ceramics, 12 Electronics and electrical engineering, 15 Agriculture, 16 Medical, research, education, 19 Food and drink, 20 Timber and furniture en 23 Other.

Figuur 1: Aantal Brzo-bedrijven met indeling naar bedrijvigheid in 2015

Het aantal actieve Brzo-bedrijven is sinds 2011 licht gedaald. De hoeveelheid gevaarlijke stoffen bepaalt of een bedrijf al dan niet onder de werkingssfeer van het Brzo'99 en Brzo 2015 valt. Door wijzigingen in de bedrijfsvoering kan de capaciteit onder of boven de drempelwaarde(n) komen te vallen. Ook de oprichting van bedrijven en bedrijven die stoppen dragen bij aan fluctuaties in de aantallen. Zo zijn er in 2015 vijf Brzo-bedrijven gestopt met hun activiteiten, vielen zeven Brzo-bedrijven gedurende het jaar niet meer onder de werking van het Brzo en zijn er zeven nieuwe Brzo-bedrijven pas in 2016 actief geworden.

Door de inwerkingtreding van het Brzo 2015 verwachten we een verschuiving in het aantal Brzo-plichtige inrichtingen en de indeling in hoge- en lagedrempelinrichtingen. Vanwege de overgangstermijnen in het Brzo 2015 zal een deel hiervan in 2016 zichtbaar worden.

Tabel 2: Aantal Brzo-bedrijven in Nederland ten opzichte van de voorgaande jaren

Aantal bedrijven	2015	2014	2013	2012	2011
Hogedrempelinrichtingen	244	252	254	250	249
Lagedrempelinrichtingen	143	154	151	161	167
Totaal	387	406	405	411	416

2.2 Aantal geïnspecteerde bedrijven

Jaarlijks stellen de Brzo-toezichthouders in regionaal verband een gezamenlijke inspectieplanning op. In 2015 zijn bij 352 van de in totaal 387 Brzo-bedrijven inspecties uitgevoerd. Brzo-toezichthouders bepalen op basis van een risicobeoordeling per bedrijf de duur van de inspectie en het aantal inspecties. Van de 387 Brzo-bedrijven, vallen 244 bedrijven (63%) in de categorie hogedrempelinrichting en 143 (37%) in de categorie lagedrempelinrichting. In tabel 3 is de verdeling van het aantal hoge- en lagedrempelinrichtingen per Brzo-regio te zien.

Van de hoge- en lagedrempelinrichtingen is in 2015 landelijk 96% geïnspecteerd. In onderstaande tabel is de site Chemelot in Limburg opgenomen als 1 inrichting/bedrijf. In alle andere tabellen in deze monitor is de site opgenomen als complex met 20 (deel)inrichtingen. Dit verklaart (bijvoorbeeld) het verschil in het aantal bedrijven uit tabel 3 en tabel 2.

Tabel 3: Aantal hogedrempelinrichtingen en lagedrempelinrichtingen (peildatum 1 maart 2016) per Brzo-regio en percentage geïnspecteerde bedrijven per regio

Regio en verplichting bedrijf		Aantal bedrijven	Aantal bedrijven geïnspecteerd in 2015	Percentage bedrijven geïnspecteerd in 2015
Noord-Brabant	Lagedrempelinrichtingen	25	24	96%
	Hogedrempelinrichtingen	38	38	100%
	Totaal Noord-Brabant	63	62	98%
Limburg	Lagedrempelinrichtingen	11	10	91%
	Hogedrempelinrichtingen	10	10	100%
	Totaal Limburg	21	20	95%
Zuid-Holland/Zeeland	Lagedrempelinrichtingen	38	37	97%
	Hogedrempelinrichtingen	100	97	97%
	Totaal Zuid-Holland/Zeeland	138	134	97%
Gelderland/Overijssel	Lagedrempelinrichtingen	21	20	95%
	Hogedrempelinrichtingen	29	29	100%
	Totaal Gelderland/Overijssel	50	49	98%
Groningen/Drenthe/Friesland	Lagedrempelinrichtingen	23	18	78%
	Hogedrempelinrichtingen	20	20	100%
	Totaal Groningen/Drenthe/Friesland	43	38	88%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	Lagedrempelinrichtingen	25	22	88%
	Hogedrempelinrichtingen	28	27	96%
	Totaal Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	53	49	92%
Totaal		368	352	96%

Het Brzo'99 en het Brzo 2015 geven aan dat hogedrempelinrichtingen tenminste eenmaal per jaar worden geïnspecteerd tenzij een afwijkend inspectieprogramma is vastgesteld op grond van een systematische evaluatie van de risico's. Lagedrempelinrichtingen moeten op grond van het Brzo 2015 tenminste eenmaal per drie jaar worden geïnspecteerd. Landelijk is afgesproken om de inspectiefrequentie voor zowel de hogedrempelinrichtingen als de lagedrempelinrichtingen vast te stellen op grond van systematische evaluaties van de risico's. Dit is vastgelegd in het landelijk toezichtmodel Brzo dat wordt gebruikt om de inspectie-inzet per bedrijf vast te stellen. De keuze om wel of niet te inspecteren en welke inspectiedienst aan de inspectie deelneemt wordt bepaald op basis van de risico's van het bedrijf, het naleefgedrag van voorgaande jaren en de beschikbare capaciteit binnen de inspectiediensten.

Brzo-inspecties vinden zowel aangekondigd als niet aangekondigd plaats. Een groot deel (90%) van de inspecties wordt aangekondigd zodat het bedrijf de voor de controle benodigde informatie tijdens de inspectie onmiddellijk beschikbaar heeft en de te interviewen personen aanwezig zijn. Hierdoor kan

de inspecteur controleren wat hij heeft gepland en heeft hij toegang tot de geautoriseerde personen en tot de juiste systemen. Daarnaast vinden onaangekondigde inspecties plaats. Ook kunnen tijdens een aangekondigde inspectie andere onderdelen van het bedrijf gecontroleerd worden dan van tevoren was aangegeven of kan een inspectie meer dagen duren dan was aangekondigd. Onaangekondigde inspecties kunnen ook buiten kantoor tijden plaatsvinden. Voor hercontroles geldt dat deze zowel aangekondigd als onaangekondigd worden uitgevoerd.

2.3 Aantal inspecties per regio en per toezichthouder

In 2015 zijn 409 preventieve Brzo-inspecties uitgevoerd. Bij een aantal bedrijven zijn dus meerdere preventieve inspecties uitgevoerd. Van deze inspecties waren er 46 onaangekondigd. Deze aantallen zijn exclusief de uitgevoerde hercontroles.

In tabel 4 is te zien welke toezichthouders per regio mee zijn geweest bij de inspecties. Het Wabo bevoegd gezag is bij bijna alle inspecties aanwezig geweest. De deelname van de Inspectie SZW zit per regio tussen de 50% en 74% en de deelname van de veiligheidsregio's zit tussen de 81% en 100%. De toezichthouders van de Inspectie SZW besteden steeds meer tijd aan strafrechtelijke taken. Hierdoor is de capaciteit voor deelname aan de Brzo-inspecties lager dan bij het Wabo-bevoegd gezag en de veiligheidsregio's. De Inspectie SZW moet hierdoor keuzes maken. Ze doet dit op basis van risico- en omgevingsanalyses. Toezicht wordt vooral daar ingezet waar knelpunten verwacht worden en het verwachte effect het grootst is. Dit is ondermeer terug te zien in het aantal handavingsinterventies dat nauwelijks achterblijft bij het Wabo toezicht, terwijl de Inspectie SZW gemiddeld slechts aan 64% van de inspecties deelneemt.

De waterkwaliteitsbeheerder inspecteert op basis van de aanwezigheid van risico's van onvoorziene lozingen. Daar waar het bedrijf geen risico vormt voor oppervlaktewater, wordt niet deelgenomen aan de Brzo-inspecties. Dit betekent dat de waterbeheerder ten opzichte van de overige toezichthouders minder Brzo inspecties uitvoert, hetgeen zich uit in een relatief laag deelnemingspercentage (gemiddeld 23%).

Tabel 4: Aantal uitgevoerde inspecties per regio en per toezichthouder⁷

	Aantal uitgevoerde inspecties	Deelname door Toezichthouder Wabo	Deelname door toezichthouder ISZW	Deelname door toezichthouder Wvr	Deelname door adviseur Ww
Noord-Brabant	65	100%	68%	98%	29%
Limburg	27	96%	50%	100%	15%
Zuid-Holland/Zeeland	165	98%	60%	81%	29%
Gelderland/Overijssel	58	96%	72%	98%	22%
Groningen/Drenthe/Friesland	39	100%	74%	100%	11%
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	55	98%	62%	95%	35%
Overzicht	409	98%	64%	91%	23%

⁷ Het aantal uitgevoerde inspecties betreft het totaal van geplande Brzo-inspecties én een aantal extra Brzo-inspecties. Het gaat daarbij om heel specifieke inspecties op één bepaald thema. Bij deze inspecties is het onderwerp van inspectie bepalend geweest voor de deelname van een of meerdere toezichthouders. Het percentage deelname van de toezichthouders aan de geplande Brzo-inspecties zonder de extra uitgevoerde Brzo-inspecties is niet weergegeven.

2.4 Inspectieonderwerpen

Alle Brzo-bedrijven zijn verplicht een goed functionerend veiligheidsbeheerssysteem te hebben. Het systeem moet borgen dat de kans op een ongeval, als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen en de mogelijke gevolgen daarvan zoveel mogelijk wordt beperkt. Naast de fysieke inspecties aan installaties bij de bedrijven is het inspecteren van het functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem (VBS) een essentieel onderdeel van Brzo-inspecties.

Het VBS bestaat uit acht vaste elementen van a t/m h volgens het Brzo 1999 (tabel 5) dan wel i t/m vii volgens het Brzo 2015 artikel 7 lid 6, juncto Seveso III Richtlijn 2012/18/EU, Bijlage III onderdeel b. Zie voor een uitleg van deze VBS-elementen bijlage 1. In dit rapport wordt de VBS-indeling van Brzo'99 gebruikt omdat deze nog zo in de GIR staat. In de loop van 2016 wordt de GIR aangepast aan de nieuwe indeling van de VBS-elementen.

Naast de acht VBS-elementen, kan op andere thema's worden geïnspecteerd, zoals PBZO (preventiebeleid zware ongevallen), MRA (milieurisicoanalyse), ATEX (bescherming voor explosiegevaar), de aanwezigheid van stoffenlijsten, brandveiligheid, tankopslag, etcetera. Het inspectieteam bepaalt welk deel van het VBS zal worden geïnspecteerd. Deze keus wordt per bedrijf gemaakt op basis van de programmatische aanpak van de inspecties en van de nalevingsgeschiedenis van het bedrijf en de aspecten die bij vorige inspecties zijn beoordeeld.

In de programmatische opzet van de Brzo-inspecties wordt per bedrijf bepaald welke onderdelen in het betreffende jaar worden geïnspecteerd. Voor elk bedrijf wordt een meerjaren-inspectieplan opgesteld. Dit plan bevat de inspectiethema's voor het betreffende bedrijf over een periode van vijf jaar. Binnen de vijfjaarscyclus moeten alle VBS-elementen tenminste éénmaal zijn beoordeeld.

Tabel 5: Toelichting VBS-elementen volgens Brzo'99

VBS	Veiligheidsbeheerssysteem dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het Preventiebeleid Zware Ongevallen
VBS-elementen	Het VBS bestaat uit zeven elementen (b t/ h) en een onderdeel waarin de koppeling wordt beschreven tussen het algemene beheerssysteem, het VBS en het preventiebeleid (a).
VBS-a	Die onderdelen van het algemene beheerssysteem waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procédés en de hulpmiddelen behoren welke het mogelijk maken het beleid ter voorkoming van zware ongevallen te bepalen en uit te voeren.
VBS-b	De organisatie en de werknemers
VBS-c	De identificatie van de gevaren en de beoordeling van de risico's van zware ongevallen
VBS-d	De beheersing van de uitvoering
VBS-e	De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen
VBS-f	De planning voor noodsituaties
VBS-g	Het toezicht op de prestaties
VBS-h	Audits en beoordeling

Hoofdstuk 3

3. Naleving van het Brzo'99 en Brzo 2015

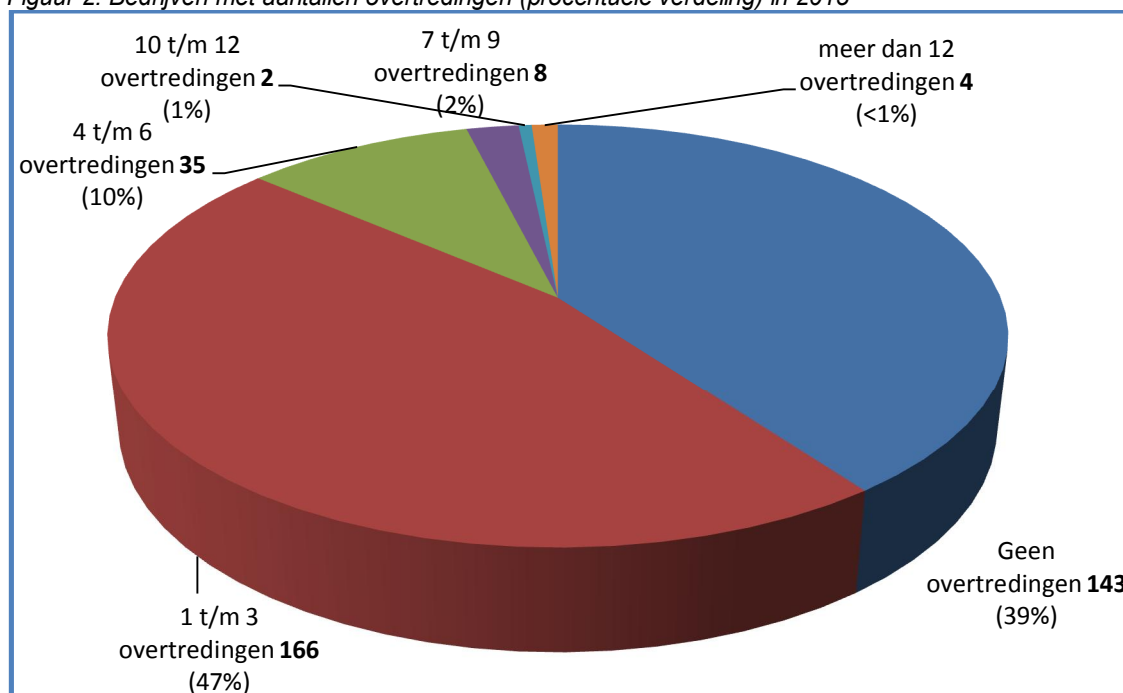
3.1 Overtredingen

Van de 352 Brzo-bedrijven die in 2015 zijn geïnspecteerd heeft 61% één of meer overtredingen. Bij 39% (137 bedrijven) zijn geen overtredingen geconstateerd (zie tabel 6). Van deze bedrijven is vastgesteld dat zij de regelgeving naleven op die onderdelen die in de inspectie zijn gecontroleerd. Het percentage bedrijven zonder overtredingen varieert per regio tussen 23% en 58% (het laagste in Noord-Brabant en het hoogste in Limburg). In figuur 2 is de verdeling van het aantal overtredingen per bedrijf uitgesplitst in hogedrempelinrichtingen en lagedrempelinrichtingen in 2015 grafisch weergegeven.

Tabel 6: Aantal overtredingen per bedrijf, uitgesplitst in hoge- en lagedrempelinrichtingen in 2015

Aantal overtredingen per bedrijf in 2015	Aantal hogedrempel-inrichtingen (2015)	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde hogedrempel-inrichtingen	Aantal lagedrempel-inrichtingen (2015)	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde lagedrempel-inrichtingen	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde bedrijven (2015)
Aantal bedrijven zonder overtredingen	83	38%	54	41%	39%
Aantal bedrijven met 1 t/m 3 overtredingen	104	47%	62	47%	47%
Aantal bedrijven met 4 t/m 6 overtredingen	26	12%	9	7%	10%
Aantal bedrijven met 7 t/m 9 overtredingen	6	2%	2	2%	2%
Aantal bedrijven met 10 t/m 12 overtredingen	0	0%	2	2%	<1%
Aantal bedrijven met meer dan 12 overtredingen	2	1%	2	2%	1%
Totaal aantal geïnspecteerde bedrijven	221	100%	131	100%	100%

Figuur 2: Bedrijven met aantallen overtredingen (procentuele verdeling) in 2015

In tabel 7 is een vergelijking met 2014 en 2013 gemaakt. Er zijn in 2015 procentueel gezien minder bedrijven zonder overtredingen dan in 2014 (39% in plaats van 47%). De oorzaak hiervoor is niet nader onderzocht.

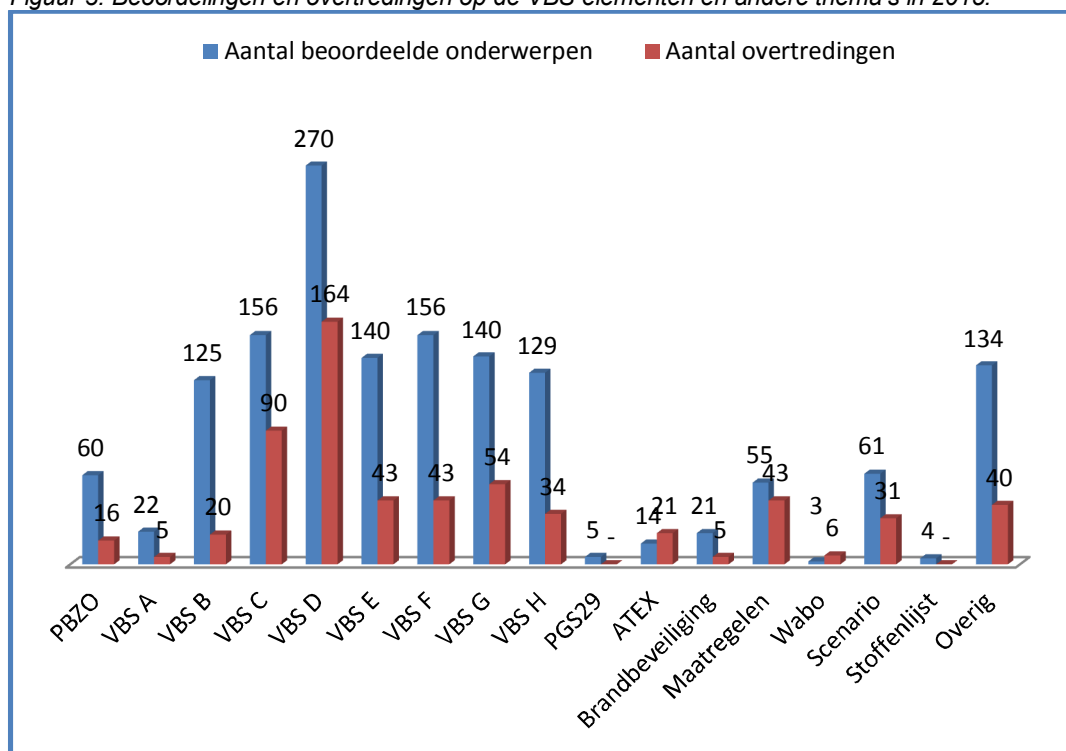
Tabel 7: Percentage overtredingen ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde bedrijven in 2015 in vergelijking met 2014 en 2013.

Percentage overtredingen per bedrijf in 2015, 2014 en 2013	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde bedrijven (2015)	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde bedrijven (2014)	Percentage ten opzichte van het totaal aantal geïnspecteerde bedrijven (2013)
Bedrijven zonder overtredingen	39%	47%	36%
Bedrijven met 1 t/m 3 overtredingen	47%	34%	33%
Bedrijven met 4 t/m 6 overtredingen	10%	10%	15%
Bedrijven met 7 t/m 9 overtredingen	2%	4%	10%
Bedrijven met 10 t/m 12 overtredingen	1%	3%	4%
Bedrijven met meer dan 12 overtredingen	1%	2%	2%
Totaal aantal geïnspecteerde bedrijven	100%	100%	100%

3.2 Overtredingen per VBS-element

Zoals in paragraaf 2.4 is beschreven worden er per inspectie een aantal VBS-elementen en thema's gekozen waarop een bedrijf wordt beoordeeld. Deze te beoordelen inspectie-onderwerpen worden in de inspectie-agenda opgenomen en in de GIR geregistreerd als "beoordelingen". In figuur 3 is de verdeling van beoordelingen en overtredingen over de VBS-elementen en thema's weergegeven. De meeste overtredingen worden geconstateerd bij VBS-element d (dit gaat over procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid). Een vergelijking van de beoordelingen en overtredingen per onderwerp en met de afgelopen jaren is te vinden in bijlage 4.

Figuur 3: Beoordelingen en overtredingen op de VBS-elementen en andere thema's in 2015.⁸

⁸ Overig in deze figuur is: bedrijfsbrandweer, QRA, MRA, PDCA en een restcategorie

3.3 Ernst van de overtredingen

De landelijke handhavingstrategie Brzo (zie 1.3) kent drie categorieën waarmee onderscheid wordt gemaakt naar ernst van de overtredingen. De overtredingen worden daarbij ingedeeld in relatie tot de risico's op een zwaar ongeval en/of de escalatie van scenario's. Vanaf 1 januari 2014 passen de inspectieteams deze strategie toe.

Het betreft de volgende drie categorieën:

1. Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval
2. Verhoogde dreiging zwaar ongeval, maar niet onmiddellijk
3. Zeer geringe dreiging zwaar ongeval

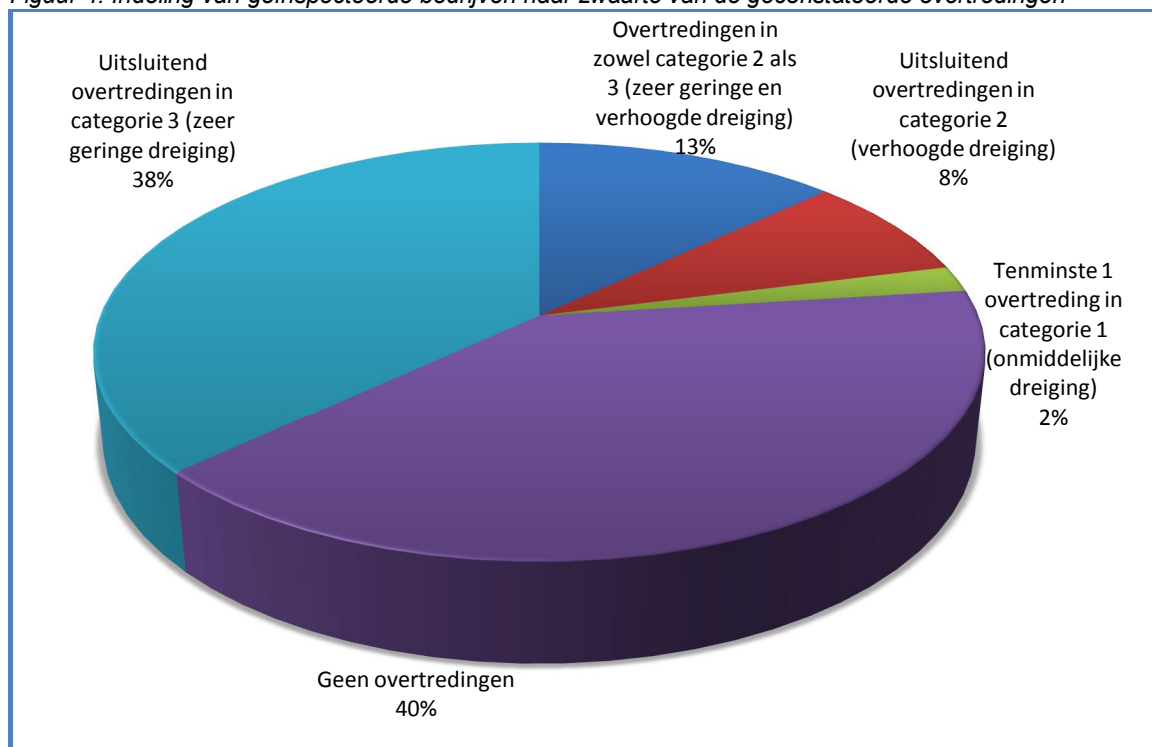
In tabel 8 is af te lezen dat het aantal categorie 1 overtredingen ten opzichte van het totaal aantal overtredingen 2% is. Dat is dezelfde verhouding als vorig jaar. In 2015 is er een lager percentage categorie 2 overtredingen en een hoger percentage categorie 3 overtredingen geconstateerd dan in 2014. Er is dus sprake van een lichte verschuiving naar minder ernstige overtredingen.

Tabel 8: Ernst van de overtredingen in 2015

Categorie	Aantal overtredingen 2015	% overtredingen 2015	Aantal overtredingen 2014	% overtredingen 2014
1: Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	10	2%	15	2%
2: Verhoogde dreiging zwaar ongeval, maar niet onmiddellijk	188	30%	244	34%
3: Zeer geringe dreiging zwaar ongeval	417	68%	462	64%
Totaal	615	100%	721	100%

Bij 38% van de geïnspecteerde bedrijven (133) zijn uitsluitend categorie 3 overtredingen geconstateerd. Bij 8% van de geïnspecteerde bedrijven (28) zijn uitsluitend overtredingen van categorie 2 geconstateerd. De indeling van geïnspecteerde bedrijven naar zwaarte van de geconstateerde overtredingen is weergegeven in figuur 4.

Figuur 4: Indeling van geïnspecteerde bedrijven naar zwaarte van de geconstateerde overtredingen

3.4 Categorie 1 overtredingen

De tien categorie 1 overtredingen zijn geconstateerd bij zeven bedrijven (2% van geïnspecteerde bedrijven). In deze gevallen is er door de inspecteurs direct actie ondernomen waardoor het gevaar is weggenomen. Voorbeelden van acties zijn het laten stoppen van werkzaamheden, het verwijderen van apparatuur of het stilleggen van (een deel van) het bedrijf om daarmee een veilige situatie te creëren en de dreiging van een zwaar ongeval op te heffen. Bij drie van deze bedrijven zijn twee categorie 1 overtredingen geconstateerd.

De aard en het onderwerp van categorie 1 overtredingen zijn als volgt:

- Gebruik van een niet geschikt apparaat (=potentiële ontstekingsbron) in een zone met explosieve atmosfeer. De betreffende installatie is stilgelegd, verwijderd en/of onklaar gemaakt. Dit is driemaal voorgekomen.
- Het in werking hebben van een elektrische installatie waarvan de keuringstermijn is verlopen. Het bedrijf heeft deze installaties zelf stilgelegd.
- Het in werking hebben van een aardingsinstallatie waarvan de keuringstermijn is verlopen. Het bedrijf heeft deze installaties zelf stilgelegd.
- Een veerveiligheid waarvan het certificaat is verlopen en waar in het vorige certificaat staat dat deze vervangen moet worden. De betreffende installatie is stilgelegd.
- Niet goed functionerende sprinklerinstallatie. Deze is dezelfde week gerepareerd.
- Een afsluiter die niet goed functioneerde is, na stillegging, de volgende dag gerepareerd.
- Het onvoldoende onderzoek doen naar en het niet nemen van maatregelen als gevolg van een viertal vergelijkbare incidenten. Hier is bestuursrecht toegepast.
- Tijdens afwezigheid van operators is niet geborgd dat de sprinklerinstallatie in werking treedt, Hiertoe zijn direct passende organisatorische maatregelen getroffen.

In tabel 9 is een koppeling gemaakt tussen categorie 1 overtredingen en de onderwerpen. Uit deze tabel blijkt dat de categorie 1 overtredingen (onmiddellijke dreiging) over verschillende thema's verdeeld zijn.

Tabel 9: Onderwerpen van de categorie 1 overtredingen

Thema	Aantal overtredingen categorie 1
VBS-d: Beheersing van de uitvoering	2
VBS-g: Toezicht op de prestaties	1
ATEX (explosieveiligheid)	3
Maatregelen	2
Bedrijfsbrandweer	2

Hoofdstuk 4

4. Handhaving door de toezichthouders

4.1 Inleiding

Bij overtredingen is het de taak van de betrokken toezichthouders om richting het bedrijf passende handhaving in te zetten met als doel dat het bedrijf de overtreding opheft. Dit vindt plaats door de toepassing van de landelijke handhavingstrategie Brzo (zie paragraaf 1.3).

In de praktijk handhaven bevoegde instanties direct op het besluit of op de onderliggende regelgeving dan wel op de vergunning. In tabel 10 staan de categorieën van overtredingen en de in te zetten handhavingsinstrumenten (sancties) volgens de handhavingstrategie Brzo.

Aan de hand van de ernst van de overtreding passen de toezichthouders verschillende handhavingsinstrumenten toe en wordt er een hersteltermijn gegeven. Per overtreding kunnen meerdere instrumenten worden ingezet.

Tabel 10: De categorieën 1, 2 en 3 overtredingen met de vastgestelde handhavingsinstrument(en) en handhavingspartij(en) volgens de handhavingstrategie Brzo⁹

Categorie	Sanctie	Sanctie na hercontrole	Toezichthouder
1. Onmiddellijke dreiging	Stillegging (art. 28 Arbowet) + proces verbaal	Bij negeren PV ¹⁰ (misdrijf), eventueel bestuursdwang en eventueel inschakelen FP ¹¹	Inspectie SZW
	Bestuursdwang (art. 122 Provinciewet, art. 125 Gemeentewet, art. 48 en art. 63 Wvr) + aangifte	N.v.t.	Wabo-BG/VR
2. Geen onmiddellijke dreiging	Exploitatieverbod onder last onder dwangsom + proces-verbaal	Bij negeren: verbeuren dwangsom bestuursdwang en eventueel inschakelen FP	Inspectie SZW
	Bestuurlijke boete + zo nodig last onder dwangsom (of bestuursdwang)	verhoogde boete verbeuren dwangsom bestuursdwang inschakelen FP	Inspectie SZW
	Eis ter naleving (art. 27 Arbowet) of waarschuwing	Bestuurlijke boete en zo nodig dwangsom (of bestuursdwang)	Inspectie SZW
	Dwangsom	Inning en/of verhogen dwangsom + PV	Wabo-BG/VR
3. Zeer geringe dreiging	Waarschuwingbrief	Dwangsom	Wabo-BG/VR
	Waarschuwingbrief of eis, art. 27 Arbowet	Boeterapport	Inspectie SZW

⁹ Bron: handhavingstrategie Brzo te vinden op: <http://brzoplus.nl/brzo/producten-brzo/publicaties-brzo/>

¹⁰ PV is Proces Verbaal

¹¹ FP is Functioneel Parket

4.2 Handhavend toezichthouder

In totaal zijn bij de bedrijven 615 overtredingen vastgesteld (zie tabel 11). Het gaat om een totaal van overtredingen van verschillende aard en uiteenlopende ernst: van lichte administratieve tekortkomingen tot tekortkomingen die direct leiden tot onveilige situaties

Uit het aantal overtredingen per Brzo-regio en per toezichthouder blijkt dat vooral het Wabo-bevoegd gezag en de Inspectie SZW optreden als handhavend toezichthouder. Deze twee toezichthouders hebben juridisch de meeste mogelijkheden om handhavend op te treden. In een aantal gevallen is de veiligheidsregio de handhavende toezichthouder. De waterkwaliteitsbeheerders hebben geen handhavende bevoegdheid op grond van het Brzo maar uitsluitend een adviesrecht. Zij adviseren het Wabo-bevoegd gezag bij overtredingen.

De cijfers over de overtredingen per regio geven een divers beeld. In de regio Noord-Holland/Utrecht/Flevoland bevinden zich 4 van totaal 6 bedrijven met meer dan 10 overtredingen. Verder valt op dat in Noord-Brabant relatief de meeste overtredingen worden geconstateerd. Voor de verschillen per regio is nog geen verklaring. Landelijke uniformiteit en kwaliteit van het toezicht zijn permanente aandachtspunten voor BRZO+. Daarom zal dit vanuit BRZO+ nader worden onderzocht.

Tabel 11: Aantal overtredingen en de handhavende toezichthouder

Regio	Aantal bedrijven geïnspecteerd in 2015	Waarvan bedrijven zonder overtredingen	Aantal bedrijven met overtredingen	Waarvan bedrijven met meer dan 10 overtredingen	Aantal overtredingen 2015 en de handhavende toezichthouder				
					Totaal aantal overtredingen	Bg Wabo	Toezichthouder Wvr	Inspectie SZW	Handhavend toezichthouder nog niet ingedeeld
Noord-Brabant	62	14	48	-	151	77	14	58	2
Limburg	20	9	11	-	22	18	-	4	-
Zuid-Holland/Zeeland	134	51	83	2	235	126	6	95	8
Gelderland/Overijssel	49	26	23	-	47	18	-	29	-
Groningen/Drenthe/Friesland	38	17	21	-	48	16	3	29	-
Noord-Holland/Utrecht/Flevoland	49	20	29	4	112	52	2	58	-
Totaal	352	137	215	6	615	307	25	273	10

4.3 Overtredingen in relatie tot de bedrijvigheid

In tabel 12 is per type bedrijvigheid te zien hoeveel overtredingen er bij de Brzo-bedrijven zijn geconstateerd en in welke categorie. Hieruit blijkt dat relatief gezien de meeste overtredingen in de bulkchemie zijn geconstateerd. Ook bij de fijnchemie en bij de handel en distributie zijn relatief veel overtredingen geconstateerd. De oorzaak van deze verschillen is niet bekend. De verschillen tussen de branches zullen besproken worden bij overleg met het bedrijfsleven en de doorontwikkeling van het risicogestuurd toezicht.

Er zijn 10 overtredingen in de zwaarste categorie (categorie 1) geconstateerd. Tijdens de inspectie is bij deze overtredingen direct ingegrepen om het gevaar weg te nemen. De categorie 1 overtredingen zijn geconstateerd bij de bulkchemie, de petrochemie, de afvalsector en bij de handel en distributie. Meer informatie over de categorie 1 overtredingen staat in paragraaf 3.4.

Tabel 12: Aantal overtredingen in relatie tot de aard van de bedrijvigheid.

Aard van de bedrijvigheid	Aantal bedrijven geïnspecteerd in 2015	Waarvan aantal bedrijven met overtredingen	Aantal overtredingen 2015 per categorie ernst			
			1: Onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	2: Geen onmiddellijke dreiging zwaar ongeval	3: Zeer geringe dreiging zwaar ongeval	Totaal aantal overtredingen
01 Bulkchemie	81	57	5	88	119	212
02 Petrochemie	13	8	1	4	10	15
03 Rubber en Kunststoff	8	5	-	3	7	10
04 Fijnchemie	16	13	-	11	22	33
05 Energie	11	4	-	4	12	16
07 Afval	11	7	2	4	10	16
08 Handel en distributie	83	54	2	46	134	182
09 Overslag en transport	66	37	-	20	58	78
11 Metaal	13	7	-	1	13	14
Overig	50	23	-	7	32	39
Totaal	352	215	10	188	417	615

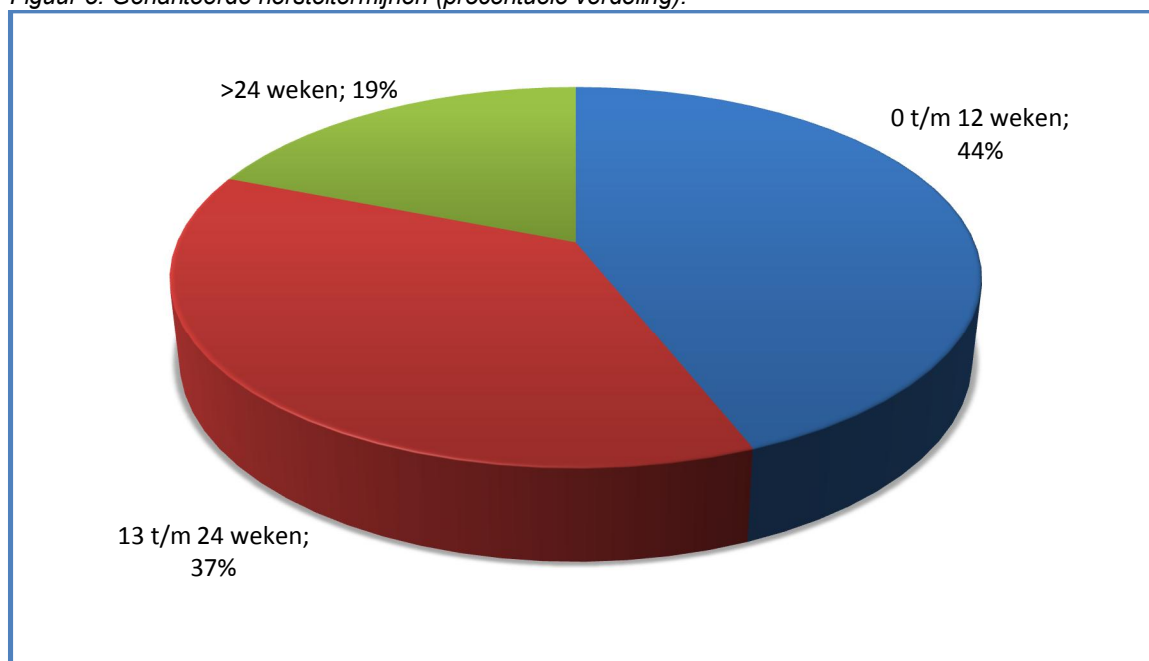
4.4 Hersteltermijnen

In het bestuursrechtelijk handhavingsspoor¹² worden termijnen gesteld voor het opheffen van de overtreding. De gestelde termijn is afhankelijk van onder andere de ernst van de overtreding en de tijd die redelijkerwijs nodig is voor het ontwikkelen en implementeren van de herstelmaatregel. Bij categorie 1 overtredingen geldt overigens dat meestal de installatie wordt stilgelegd. Deze wordt pas weer in gebruik genomen als de installatie door de toezichthouder in orde is bevonden. Figuur 5 laat zien welke termijnen in eerste instantie zijn opgelegd voor de situaties waarin het herstel van de overtreding is gekoppeld aan een termijn. De termijn is berekend vanaf de verzenddatum van de handhavingbrief. Van de opgelegde hersteltermijnen is 44% korter dan 12 weken. Bij 37% van de overtredingen is de hersteltermijn 13-24 weken en bij 19% van de overtredingen is de hersteltermijn langer dan 24 weken.

Op het moment dat het bevoegd gezag constateert dat herstel binnen de termijn onvoldoende is gerealiseerd, kan zij nadere eisen stellen als de veiligheidssituatie dit vereist. Het bevoegd gezag kan ook besluiten om de termijn te verlengen. In een aantal gevallen is geen hersteltermijn gegeven, omdat de overtreding al eerder was opgeheven of omdat er sprake was van een stillegging of exploitatieverbod. Deze gevallen zijn, net als de onbekende hersteltermijnen en de op 1 maart 2016 nog niet opgestarte trajecten, niet opgenomen in figuur 5.

¹² Een toelichting bij het bestuursrechtelijke handhavingsspoor en strafrechtelijke handhaving is te vinden in de hoofdstuk 3 van de handhavingstrategie zie: <http://brzoplus.nl/brzo/producten-brzo/publicaties-brzo/>

Figuur 5: Gehanteerde hersteltermijnen (procentuele verdeling).

4.5 Status van de overtredingen op 1 maart 2016 en vervolgacties door het bevoegd gezag

Van de 615 overtredingen die in 2015 zijn vastgesteld was er op de peildatum 1 maart 2016 45% (274 overtredingen) opgeheven. Dat is een hoger percentage dan in 2014

Van 55% waarvan nog niet is geconstateerd dat de overtreding is opgeheven gaat het om de volgende situaties:

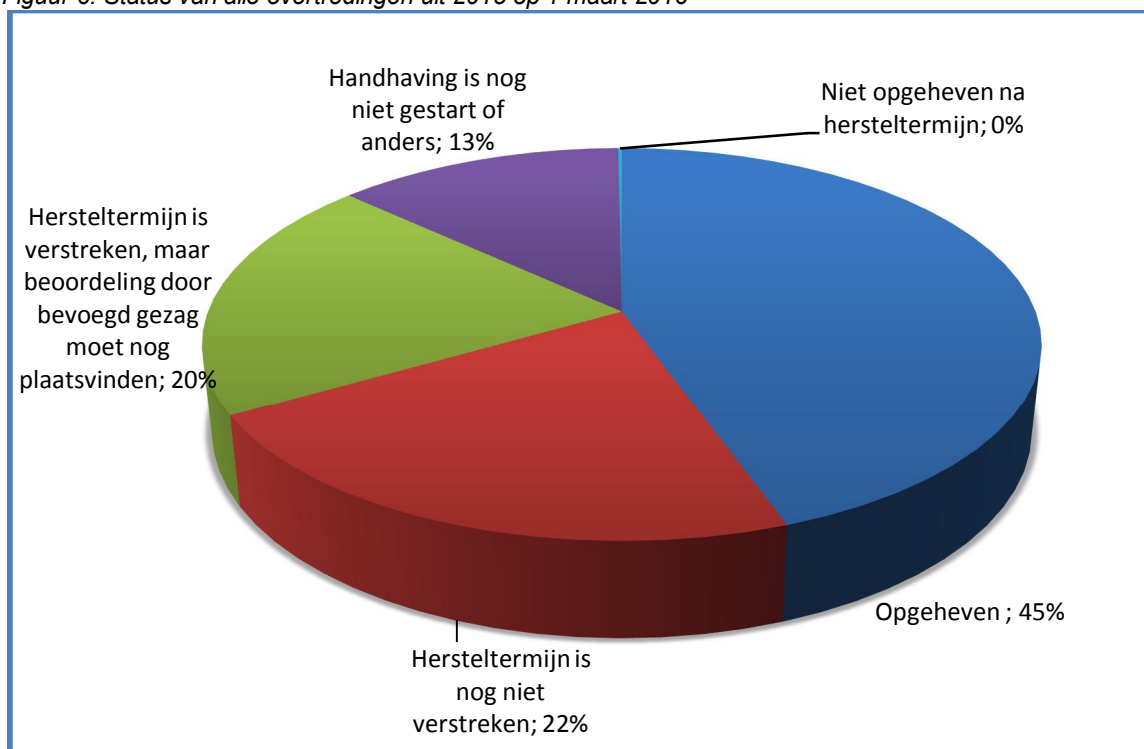
- de hersteltermijn nog niet was verstreken (22%) of
- beoordeling van de herstelactie van het bedrijf door het bevoegd gezag moest nog plaats vinden (20%).
- Voor 13% van de overtredingen was de handhaving nog niet gestart of is van handhaving afgezien. Dit betekent dat bedrijven met het inspectierapport wel op de hoogte zijn gesteld van de overtredingen, maar dat ze nog niet zijn aangeschreven met een handhavingbrief.

Het kan dus zijn dat overtredingen in de praktijk al zijn beëindigd, maar dat dit op 1 maart 2016 nog niet met een beoordeling door het bevoegd gezag kon worden bevestigd. Een andere mogelijkheid is dat de gegevens van de nacontrole nog niet in de GIR waren geregistreerd op de peildatum 1 maart 2016.

Tabel 13: Status van alle overtredingen uit 2015 op 1 maart 2016 en de percentages uit 2015, 2014 en 2013.

Status	Aantal overtredingen	Percentage 2015	Percentage 2014	Percentage 2013
Opgeheven	274	45%	38%	38%
Hersteltermijn is nog niet verstreken	136	22%	23%	18%
Hersteltermijn is verstreken, maar beoordeling door het bevoegd gezag moet nog plaatsvinden	125	20%	23%	22%
Handhaving is nog niet gestart of anders	80	13%	15%	19%
Niet opgeheven na hersteltermijn	-	-	1%	3%
Totaal	615	100%	100%	100%

Figuur 6: Status van alle overtredingen uit 2015 op 1 maart 2016

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen

ATEX-richtlijnen	ATEX is een Franse afkorting: ATmosphères EXplosibles. Volgens de ATEX-richtlijnen moeten bedrijven maatregelen nemen om gas- en stofexplosies te voorkomen en ervoor zorgen dat werknemers geen gevaar lopen
Beoordeling (in het kader van de inspectie)	Bevindingen worden beoordeeld. Bij de beoordeling kunnen naar keuze van het kernteam de drie beoordelingsgrondslagen (gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd) worden gehanteerd. Op elke grondslag wordt de waardering met de vierpuntsschaal toegepast. De uitkomst van de beoordeling kan leiden tot het kenmerken van de bevinding als een overtreding of niet.
Beoordelingsgrondslagen	In de inspectiemethode worden drie beoordelingsgrondslagen onderscheiden: <ul style="list-style-type: none"> gedocumenteerd; er is sprake van een deugdelijke en volledige beschrijving: <ul style="list-style-type: none"> - deugdelijk: helder, inzichtelijk, goed leesbaar, actueel; - volledig: alle relevante aspecten zijn benoemd. geschikt (passend); technische onderdelen voldoen aan de stand van de veiligheidstechniek (voor zover dat redelijkerwijze verlangd kan worden) en zijn passend voor de aangetroffen situatie; geïmplementeerd; er wordt gewerkt zoals beschreven is. Er is sprake van een goed functionerende managementloop en verbeteractiviteiten op alle onderdelen zijn structureel en onlosmakelijk met de bedrijfsvoering verbonden. <p>E.e.a. gebaseerd op toelichting T12 'Uitwerking waarderingsschaal' van BRZO+.</p>
Bevoegd gezag	Bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Brzo'99	Besluit risico's zware ongevallen 1999 Dit besluit is de Nederlandse implementatie van de Europese Seveso II-richtlijn. Het Brzo'99 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, externe veiligheid en rampenbestrijding in één juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het besluit stelt hiertoe eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Daarnaast wordt in het besluit de wijze geregeld waarop de overheid daarop moet toezien.
Brzo 2015	Besluit risico's zware ongevallen 2015, welke het Brzo'99 opgevolgd heeft.
Brzo-bedrijf	Bedrijf dat onder de werkingssfeer van het Brzo'99 en Brzo 2015 valt.
BRZO+	Het samenwerkingsprogramma BRZO+ regelt de uniforme en integrale aanpak van VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid met als doel het voorkomen van zware ongevallen bij alle Brzo-bedrijven en bedrijven met een IPPC-categorie 4 installatie. BRZO+ is een samenwerkingsprogramma van Inspectie SZW, Brzo-omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, Waterbeheerders, ILT en OM.
Close out meeting	Afsluitend overleg aan het einde van de inspectie waarin het kernteam aan het bedrijf verslag doet van de uitgevoerde inspectie. Bij dit overleg komt het verloop van de inspectie aan de orde, worden op hoofdlijnen de bevindingen teruggekoppeld en wordt, voor zover dat op dat moment al mogelijk is, al aangegeven wat de vervolgacties vanuit de afzonderlijke toezichthouders zullen zijn. Hierbij komen op zijn minst mogelijke handhavingszaken aan de orde. Van de eventuele handhavingszaken wordt daarbij aangegeven dat de terugkoppeling in deze fase nog niet volledig kan zijn.
FP	Functioneel Parket
Gevaarlijke stoffen	Stoffen, mengsels of preparaten, genoemd in bijlage I, deel 1, of behorend tot een categorie als genoemd in bijlage I, deel 2, en aanwezig als grondstof, product, bijproduct, residu of tussenproduct, met inbegrip van stoffen, mengsels of preparaten waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij door het onbeheersbaar worden van een industrieel chemisch proces ontstaan (Bron: art 1, sub b Brzo'99).

Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR)	De Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR) is een online inspectiedatabase waarmee kernteams gezamenlijk een inspectie kunnen voorbereiden, inspectieresultaten kunnen vastleggen en afronden met een gezamenlijk inspectierapport.
Hogedrempelinrichting	Inrichting waar gevaarlijke stoffen in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de hoeveelheden, genoemd in de kolom 3 van deel 1 of kolom 3 van deel 2 van bijlage I bij de richtlijn, aanwezig zijn of mogen zijn, in voorkomend geval gebruikmakend van de sommatieregel, bedoeld in aantekening 4 bij bijlage I bij de richtlijn;
Inspectierapport	Rapport van een inspectie waarin de informatie tot op een zodanig niveau is opgenomen dat het kan dienen als verslag van de inspectie onder andere ten behoeve van komende vervol- en initiële inspecties bij het bedrijf. Het rapport dient tevens om het bedrijf te voorzien van informatie over het verloop van de inspectie en over de resultaten ervan in de zin van bevindingen en overtredingen en dient om aan te geven wat de voor het bedrijf eventuele vervolprocessen (zoals handhaving) zullen zijn.
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
Inspectieteam	De inspecties worden uitgevoerd door een kernteam van inspecteurs, overwegend bestaande uit 3 of 4 inspecteurs afkomstig van het bevoegd gezag Wabo, de Inspectie SZW en het bevoegd gezag Wet veiligheidsregio's.
Lagedrempelinrichting	Inrichting waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of mogen zijn in hoeveelheden gelijk aan of groter dan de hoeveelheden, genoemd in kolom 2 van deel 1 of kolom 2 van deel 2 van bijlage I bij de richtlijn, die evenwel niet gelijk zijn aan of niet groter zijn dan de hoeveelheden, genoemd in kolom 3 van deel 1 of in kolom 3 van deel 2 van bijlage I bij de richtlijn, in voorkomend geval gebruikmakend van de sommatieregel, bedoeld in aantekening 4 bij bijlage I bij de richtlijn;
Maatlat	De Maatlat bestaat uit de criteria voor de kwaliteit van inspecteurs en van organisaties waaraan ten minste voldaan moet zijn om de Brzo-taken adequaat te kunnen uitvoeren.
Mars-codering	Major Accident Reporting System (MARS). Systeem van de Europese Commissie, in beheer bij het Joint Research Centre (Ispra, Italië). Hier wordt de ongevalsinformatie verzameld die volgens de Seveso-richtlijn door de lidstaten verstrekt moet worden wanneer op hun grondgebied een ramp of zwaar ongeval plaatsvindt. Criteria voor een zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn.
Meerjaren-inspectieplan (MIP)	Een ambtelijk op te stellen plan waaruit blijkt hoe de inspecties in het kader van het Brzo'99 voor een bepaald bedrijf gedurende een periode van vijf jaar worden ingericht. Het plan bevat informatie over zowel de inspectiefrequentie als de inhoud van de verschillende inspecties.
MRA	De milieurisicoanalyse wordt uitgevoerd om de risico's voor de (oppervlakte)waterkwaliteit vast te stellen die de activiteiten van een bedrijf opleveren.
PBZO-bedrijf	Een Brzo-bedrijf dat tussen de lage en hoge drempelwaarde van het Brzo'99 zit en niet verplicht is een VR op te stellen (in Brzo 2015 lagedrempelinrichting).
PDCA	Plan Do Check Act cyclus
PGS-richtlijn	Richtlijn voor de opslag van gevaarlijke stoffen. Er zijn verschillende richtlijnen. PGS29 richt zich op de opslag van brandstoffen in bovengrondse verticale cilindrische tanks.
PV	Proces Verbaal, kan worden opgemaakt bij geconstateerde overtreding(en).
QRA	Een methode om risico's in de omgeving van risicoveroorzakende bedrijven te berekenen en te visualiseren
Rrzo'99	Regeling risico's zware ongevallen 1999. Deze regeling, die tot 8 juli 2015 van kracht was, gaf op diverse onderdelen aanvullende regels ter uitwerking van het Brzo '99.
Rrzo	Regeling risico's zware ongevallen, geeft aanvullende regels op het Brzo 2015. In werking getreden op 4 maart 2016.
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
Toezichthouder	Door het bevoegd gezag daartoe aangewezen personen, de toezichthouder, bedoeld in artikel 1, derde lid, onderdeel d, van de Arbeidsomstandighedenwet, of de op basis van artikel 61, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's

	aangewezen personen;
VBS	Veiligheidsbeheerssysteem dat dient ter uitvoering en ter vaststelling van het Preventiebeleid Zware Ongevallen
VBS-elementen	Het VBS bestaat uit zeven elementen (b t/ h) en een onderdeel waarin de koppeling wordt beschreven tussen het algemene beheerssysteem, het VBS en het preventiebeleid (a).
VBS-a	Die onderdelen van het algemene beheerssysteem waartoe de organisatorische structuur, de verantwoordelijkheden, de gebruiken, de procedures, de procédés en de hulpmiddelen behoren welke het mogelijk maken het beleid ter voorkoming van zware ongevallen te bepalen en uit te voeren.
VBS-b	De organisatie en de werknemers: de taken en verantwoordelijkheden van de werknemers die op alle organisatorische niveaus bij het beheersen van de risico's van zware ongevallen zijn betrokken, het onderkennen van de behoeften aan opleiding van die werknemers, de organisatie van die opleiding en de deelname daaraan door de werknemers en de in de inrichting werkzame werknemers van aannemers en onderaannemers.
VBS-c	De identificatie van de gevaren en de beoordeling van de risico's van zware ongevallen: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische identificatie van de ongewenste gebeurtenissen die tot zware ongevallen kunnen leiden die zich bij normale en abnormale werking kunnen voordoen en de beoordeling van de kans op en de omvang van die ongevallen.
VBS-d	De beheersing van de uitvoering: de vaststelling en de toepassing van procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid van de bedrijfsvoering, met inbegrip van het onderhoud van de installaties en de tijdelijke onderbrekingen.
VBS-e	De wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de planning van wijzigingen met betrekking tot de inrichting of onderdelen daarvan dan wel met betrekking tot het ontwerpen van een nieuw procedé.
VBS-f	De planning voor noodsituaties: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische identificatie van noodsituaties alsmede voor het uitvoeren, beoefenen en toetsen van de noodplannen en de daartoe strekkende opleiding van de betrokken werknemers. De opleiding geldt voor de werknemers van de inrichting, met inbegrip van de in de inrichting werkzame werknemers van aannemers en onderaannemers.
VBS-g	Het toezicht op de prestaties: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de permanente beoordeling van de inachtneming van de doelstellingen van het beleid ter voorkoming van zware ongevallen en van het veiligheidsbeheerssysteem, alsmede de invoering van regelingen voor onderzoek en correctie bij het niet in acht nemen daarvan. Tot deze procedures behoren het systeem voor de melding van zware ongevallen en bijna-ongevallen, met name die waarbij de beschermende maatregelen hebben gefaald, het onderzoek daarnaar en de nazorg, een en ander op grond van de ervaringen uit het verleden.
VBS-h	Audits en beoordeling: de vaststelling en de toepassing van procedures voor de systematische periodieke evaluatie van het beleid ter voorkoming van zware ongevallen en van de doeltreffendheid en de deugdelijkheid van het veiligheidsbeheers-systeem alsmede voor de met documenten gestaafde analyse door de directie van de resultaten van het gevoerde beleid, van het veiligheidsbeheerssysteem en van de actualisering daarvan
VR-bedrijf	Een VR-bedrijf is een Brzo-bedrijf dat boven de hoge drempelwaarde van het Brzo'99 komt en is verplicht een veiligheidsrapport op te stellen (in Brzo 2015 hogedrempelinrichting).
Waarderingschaal	De waarderingschaal verbindt het oordeel goed, redelijk, matig of slecht aan de beoordelingsgrondslagen gedocumenteerd, geschikt en geïmplementeerd. Voor technische zaken is er een andere waarderingschaal dan voor organisatorische zaken.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wvr	Wet veiligheidsregio's

Bijlage 2: Brzo 2015 en Rrzo

Het Brzo 2015 stelt strenge veiligheidseisen aan de meest risicovolle bedrijven van Nederland. Een belangrijk verschil tussen het Brzo'99 en het Brzo 2015 is de indeling van gevaarlijke stoffen. De hoeveelheid en aard van gevaarlijke stoffen bepalen en de verplichtingen waar bedrijven volgens het Brzo 2015 aan moeten voldoen.

Het Brzo 2015 kent twee categorieën.

- **Lagedrempelinrichtingen:**
Bedrijven die alleen de lage drempelwaarde uit bijlage I van de richtlijn overschrijden worden als lagedrempelinrichting aangemerkt. Deze bedrijven moeten alle maatregelen treffen die nodig zijn om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken, een Preventiebeleid Zware Ongevallen (PBZO) opstellen en voor de uitvoering en bepaling daarvan een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) implementeren (In Brzo'99 werden dit de PBZO-bedrijven genoemd).
- **Hogedrempelinrichtingen:**
Bedrijven die tevens de hoge drempelwaarde uit bijlage I van de richtlijn overschrijden worden aangemerkt als hogedrempelinrichting. Deze bedrijven moeten, naast de verplichtingen voor de lagedrempelinrichtingen, een veiligheidsrapport (VR) indienen, waarmee wordt aangetoond dat de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen in orde zijn. (In Brzo'99 werden dit de VR-bedrijven genoemd).

De Regeling risico zware ongevallen (Rrzo) '99 is op 8 juli 2015 vervallen. Op 4 maart 2016 is de nieuwe Rrzo in werking getreden. In de periode tussen inwerkingtreding van het BRZO 2015 en inwerkingtreding van het nieuwe Rrzo, was er onduidelijkheid over een aantal uitvoeringsregels. Dit heeft mogelijk consequenties gehad voor het kunnen vaststellen van het naleefgedrag van bedrijven, de mogelijkheden voor handhaving door overheden en het aantal geconstateerde overtredingen in de tweede helft van 2015. Maar dit is niet nader onderzocht.

Bijlage 3: BRZO+ en landelijke afspraken

Volgens het Brzo 2015 zijn er drie toezichthouders: dat zijn de daartoe aangewezen personen door het Wabo-bevoegd gezag, de op grond van de Wet veiligheidsregio's aangewezen personen en de toezichthouder op grond van de Arbeidsomstandighedenwet.

De omgevingsdiensten laten zich ten aanzien van de milieurisico's van onvoorziene lozingen adviseren door de waterbeheerders (Rijkswaterstaat en waterschappen). De Brzo-omgevingsdiensten, de Inspectie SZW, de Veiligheidsregio's en de waterbeheerders noemen we samen de inspectiepartners van BRZO+.

In 2015 is gestreefd naar de uitvoering van inspecties door multidisciplinaire inspectieteams, bestaande uit gekwalificeerde Brzo-inspecteurs van de Inspectie SZW, de Omgevingsdienst en de Veiligheidsregio. In voorkomende gevallen zijn deze inspectieteams aangevuld met gekwalificeerde Brzo-inspecteurs van RWS en waterschappen al naar gelang het inspectieonderwerp. De waterbeheerders kennen geen handhavende bevoegdheid binnen het kader van het Brzo, maar hebben een adviestaak. Vanwege capaciteitstekort (met name binnen de Inspectie SZW) is de werkwijze van multidisciplinaire inspectieteams niet overal haalbaar gebleken.

De BRZO+ inspectiepartners werken zoveel als mogelijk, samen in de voorbereiding, uitvoering en afronding van de inspectie volgens een landelijke uniforme inspectiemethodiek. De afspraken en werkprocessen zijn vastgelegd in de *Werkwijzer Brzo* van BRZO+. Deze werkwijzer betreft een uitwerking van de wettelijke taken. Alle betrokken uitvoerende overheden hebben zich gecommitteerd aan de Werkwijzer Brzo. De werkwijzer Brzo staat op de website www.brzoplus.nl.

De uitvoerende overheden registreren de inspectie-informatie in een gezamenlijke online inspectiedatabase: de Gemeenschappelijke InspectieRuimte (GIR). Doordat de GIR de gegevens van de inspecties op alle Brzo-bedrijven en de hieruit voortkomende opvolgingsacties door het bevoegd gezag bevat, vormt deze database een belangrijke landelijke bron van informatie over de naleving door en handhaving bij Brzo-bedrijven.

Sinds 2014 wordt door alle inspectiepartners de landelijke handhavingsstrategie voor het Brzo'99 toegepast. De handhavingsstrategie is onderdeel van de werkwijzer Brzo. Hiermee is een landelijk kader ontwikkeld, waarmee uniform en adequaat sanctionerend opgetreden kan worden tegen overtredingen van het Brzo'99 en het Brzo 2015. Meer informatie over de handhavingsstrategie Brzo is te vinden op de website www.brzoplus.nl.

Bijlage 4: Beoordeling VBS-elementen en andere thema's

In tabel 14 is de verdeling van beoordelingen en overtredingen over de VBS-elementen en thema's weergegeven. Van de VBS-elementen worden de meeste overtredingen geconstateerd bij VBS-element d (beheersing van de uitvoering)¹³. Dat was ook zo in 2014. Bij de andere elementen zijn in het algemeen minder overtredingen in absolute aantallen geconstateerd.

In 2015 zijn in totaal 1495 VBS-elementen en thema's beoordeeld. Dit aantal is lager dan in de jaren daarvoor, waarschijnlijk omdat in 2015 niet op een specifiek thema of onderwerp is geïnspecteerd. Daarnaast is het aantal beoordelingen afhankelijk van de inspectiepartners die meegaan. Als niet alle inspectiepartners meegaan dan wordt er op minder VBS-elementen en/of thema's geïnspecteerd.

Tabel 14: Aantal beoordeelde VBS-elementen en andere thema's en aantal overtredingen daarop.

Onderwerp	Aantal beoordelingen 2015	Aantal beoordelingen 2014	Aantal beoordelingen 2013	Aantal overtredingen 2015	Aantal overtredingen 2014	Aantal overtredingen 2013
PBZO (preventiebeleid)	60	81	49	16	31	11
VBS-a: Preventiebeleid en het algemene beheerssysteem	22	31	20	5	7	2
VBS-b: Organisatie en de werknemers	125	131	116	20	28	25
VBS-c: Identificatie gevaren en beoordeling van risico's zware ongevallen	156	162	152	90	94	120
VBS-d: Beheersing van de uitvoering	270	237	242	164	199	178
VBS-e: Wijze waarop wordt gehandeld bij wijzigingen	140	152	108	43	54	43
VBS-f: Planning voor noodsituaties	156	184	125	43	72	33
VBS-g: Toezicht op de prestaties	140	203	134	54	56	55
VBS-h: Audits en beoordeling	129	161	109	34	35	38
Opslag PGS29 (brandstoffen in tanks)	5	9	522	-	20	274
ATEX (explosieveiligheid)	14	21	41	21	22	48
Brandbeveiliging	21	9	15	5	9	6
Maatregelen	55	39	23	43	19	12
Wabo/milieu (anders dan Brzo)	3	17	17	6	87	86
Scenario	61	80	67	31	34	30
Stoffenlijst	4	173	Onder overig	-	25	Onder overig
Overig: - bedrijfsbrandweer - QRA ¹⁴ en MRA ¹⁵ - PDCA ¹⁶ Restcategorie, divers	134	113	140	40	58	136
Totaal	1495	1803	1880	615	850	1097

¹³ VBS d: De beheersing van de uitvoering: de vaststelling en de toepassing van procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid van de bedrijfsvoering, met inbegrip van het onderhoud van de installaties en de tijdelijke onderbrekingen.

¹⁴ Zie voor toelichting QRA bijlage 1

¹⁵ Zie voor toelichting MRA bijlage 1

¹⁶ Zie voor toelichting PDCA bijlage 1

Colofon

Bureau BRZO+

www.brzoplus.nl
BureauBRZO@rws.nl

Rijswijk, 2016